



Kouvolan liikenneturvallisuuksuunnitelma 2017

Kokonaisvaltainen suunnitelma

Liikenneturvallisuuksuunnitelma on hyvä työkalu kaupungin liikenneturvallisuuksuustyön koordinointiin. Se on kuvaus nykytilan haasteista sekä konkreettisista tavoitteista, toimenpiteistä ja toimintatavoista, joilla kaupungin ja kuntalaisten liikenneturvallisuuksua parannetaan.

Kouvolan liikenneturvallisuuksuunnitelma on laadittu kaupungin, Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen, Liikenneturvan ja Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen yhteistyönä. Samanlaisesti Kouvolan suunnitelman kanssa laadittiin litiin kunnan liikenneturvallisuuksuunnitelmaa ja hankkeita ohjattiin yhteisessä ohjausryhmässä.

Liikenneturvallisuuksuunnitelmassa on käyty läpi kaupungin liikenneturvallisuuksuden tilaa liikenneonnettomuuksien, liikennekäyttäytymisen ja koetun turvallisuuden näkökulmasta. Nykytilan kartoituksessa esille nousseisiin ongelmiin on esitetty ratkaisuja liikennekasvatuksen ja viestinnän, eri toimijoiden yhteistyön sekä liikenneympäristöön liittyvien toimenpiteiden kautta. Työn aikana keskusteltiin myös kaupungin liikenneturvallisuuksuustyön organisoinnista ja perustettiin Kouvolan liikenneturvallisuuksuustyöryhmä. Ryhmän rooli suunnitelman toimeenpanossa tulee olemaan keskeinen.



Liikenneturvallisuuksuunnitelma on raportoitu laajana sähköisenä materiaalina, joka on löydettävissä sekä kaupungin www-sivuilta että Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen liikenneturvallisuuksusivuilta (kuntaosiosta).

Liikenneturvallisuuksustilanne

Poliisin tietoihin perustuvan Tilastokeskuksen onnettomuusaineiston (2012–2016) mukaan Pohjois-Kymenlaakson liikenteessä tapahtuu vuosittain noin 150 henkilövahinkoihin johtavaa liikenneonnettomuutta (Kouvolassa 126 onn.). Onnettomuuksissa menehtyy keskimäärin kuusi (Kouvolassa 5) ja loukkaantuu keskimäärin 165 (Kouvolassa 148) henkilöä vuosittain.

Kouvolan alueella tapahtuneista liikenteen henkilövahinkoonnettomuuksista taajama-alueilla tapahtuu noin 60 %. Taajamien ulkopuolisella maantieverkolla tapahtuu noin 40 % onnettomuuksista (valta- ja kantateillä 17 %). Taajama-alueiden onnettomuuksista noin 60 % on jalankulkija-, pyöräilijä- ja mopo-onnettomuuksia. Taajamien ulkopuolella korostuvat yksittäisonnettomuudet.

Kouvolan liikenneonnettomuuksissa kuolleista ja loukkaantuneista 51 % on ollut liikenteessä henkilöautolla,

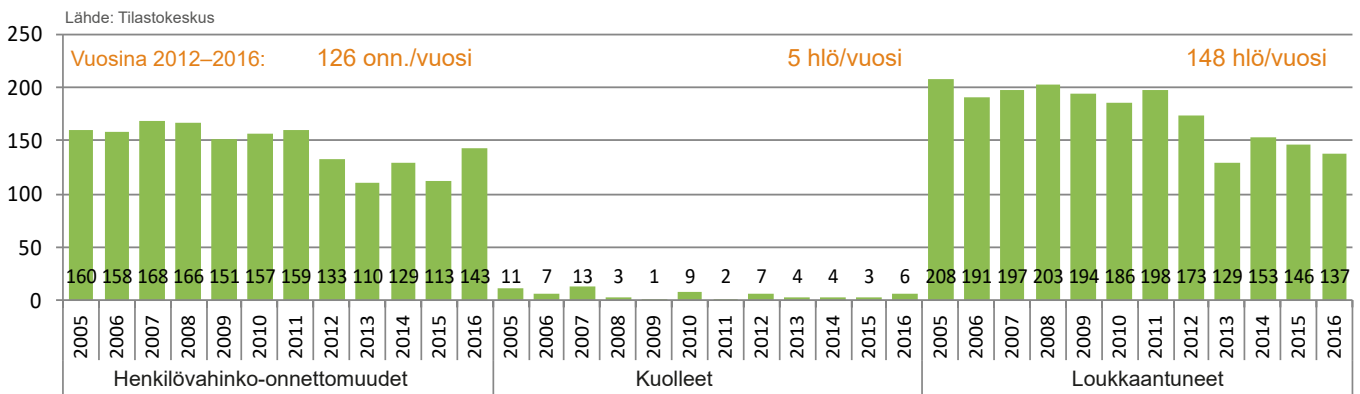
kuljettajana tai matkustajana. Mopoiilijat ja moottoripyöräilijät muodostavat uhreista 23 % ja jalankulkijat ja pyöräilijät 18 %.

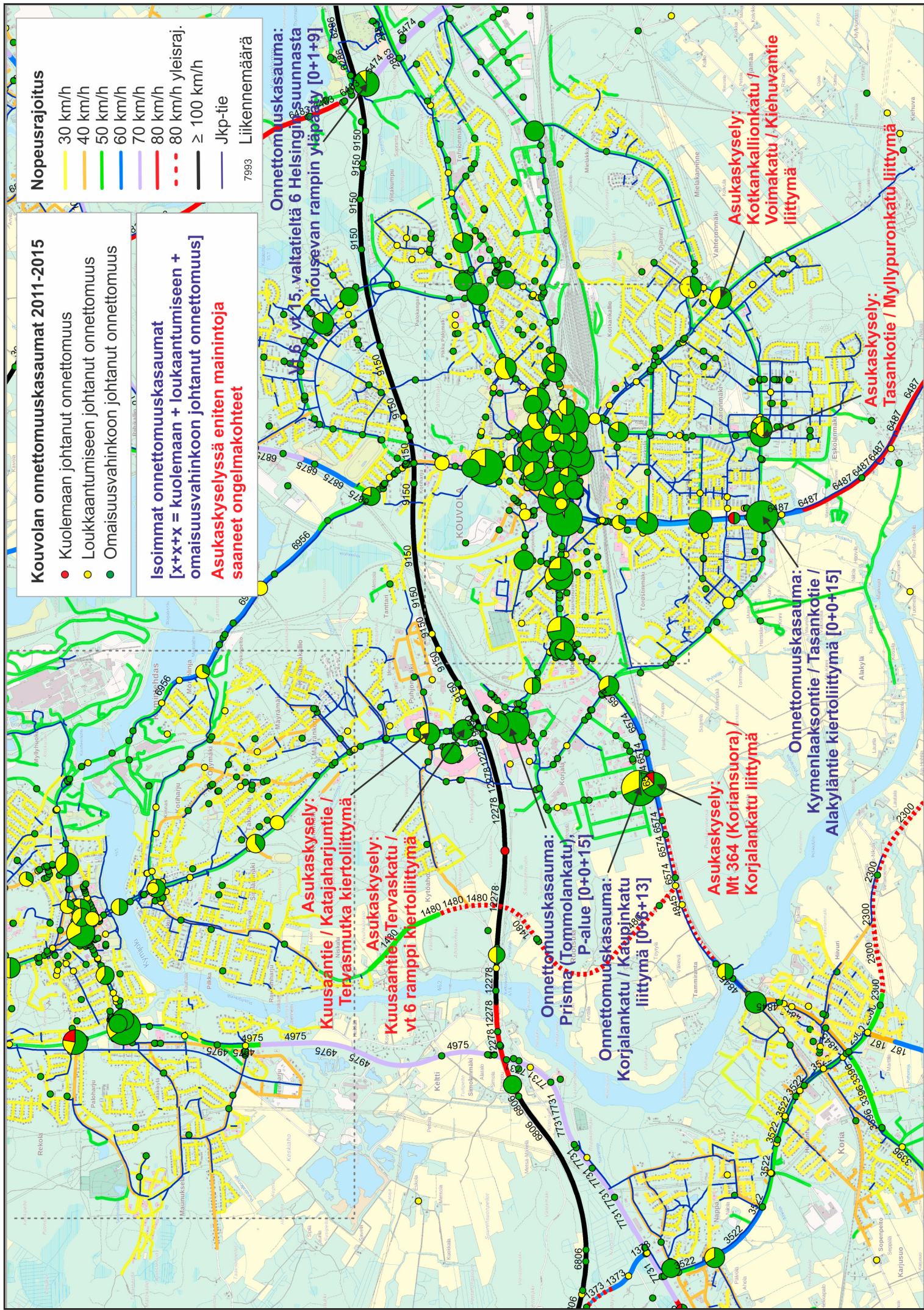
Nuorten liikenneturvallisuuksustilanne ikäryhmän kokoon suhteutettuna on Kouvolan ja litiin alueella erittäin heikko. 15–24-vuotiaiden osuus henkilövahingoista on 35 %, vaikka ikäryhmän osuus väestöstä on vain 11 %.

Kouvolan ja litiin asukkaille suunnatun liikenneturvallisuuksukyselyn mukaan merkittävimmät ongelmat seudulla liittyvät ylinopeuksiin, suojatiekulttuuriin, turvalaitteiden käyttämättömyyteen ja yleiseen välinpitämättömyyteen.

Kouvolan liikenneonnettomuuksista aiheutuu vuosittain noin 38 miljoonan euron laskennalliset kustannukset, josta kaupungin osuus on noin 8 miljoonaa euroa.

Liikenteen henkilövahinkoonnettomuudet Kouvolassa vuosina 2005–2016





Kouvolan henkilövahinko- onnettomuuksien erityispiirteitä

22 %
(24 %)



Jalankulkija- ja
pyöräilijäonnettomuudet

16 %
(11 %)



Mopo-
onnettomuudet

57 %
(53 %)



Taajama-alueiden
onnettomuudet

42 %
(39 %)



Risteysalueiden
onnettomuudet

18 %
(25 %)



Valta- ja kantateiden
onnettomuudet

7 %
(9 %)



Alkoholi-
onnettomuudet

Lähde: Onnettomuusrekisteri 2012–2016 (suluissa koko maa),
N = 596 henkilövahinko-onnettomuutta tarkastelujaksolla

Tavoitteet ja painotukset

Kouvolan kaupungin liikenneturvallisuustyön visio on yhteinen valtakunnallisen liikenneturvallisuusvision kanssa ja kuuluu seuraavasti: **”Kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä. Liikkuminen koetaan turvalliseksi.”**

Visiota tueksi kaupungille on asetettu määrällisiä liikenneturvallisuustavoitteita. Nämä on johdettu valtakunnallisten vuoteen 2020 ulottuvien liikenneturvallisuustavoitteiden pohjalta onnettomuushistoria ja -kehitystrendi huomioiden.

- ▶ **Liikennekuolemien osalta tavoitteena on lisätä ”nollavuosien” määrää, ja viiden vuoden liukuvan keskiarvon tulisi olla alle yksi kuollutta/vuosi.**
- ▶ **Loukkaantumisten määrän tulee laskea siten, että vuonna 2025 loukkaantuneita on enintään noin 75 vuodessa (nykyisin keskimäärin 148 vuodessa).**

Visiota ja määrällisiä tavoitteita konkretisoimaan suunnittelun osapuolet ovat sopineet painopistealueista (alla), joihin myös toimenpiteiden suunnittelu on kohdennettu. Painotuksia on pohdittu erikseen liikennekasvatuksen ja viestinnän sekä liikenneympäristön parannustoimien näkökulmasta.

LIIKENNEKASVATUS VIESTINTÄ

Liikenteen valvonta

- Ajonopeudet
- Suojatiekulttuuri
- Turvalaitteiden ja -välineiden käyttö
- Tarkkaamattomuus
- Ajokunto ja -terveys
- Turvallisesti koulumatkoilla
- Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen

LIIKENNEYMPÄRISTÖ

- Nopeusrajoitusjärjestelmä
- Suojatiejärjestelyt
- Onnettomuuskausat
- Koulujen ja päiväkotien lähiympäristöt
- Pyöräliikenteen pääverkosto

Toiminnan rakenteisiin liittyvät tavoitteet:

- Liikenneturvallisuustyöryhmän uudelleen organisointi ja toiminnan käynnistäminen
- Liikenneturvallisuustyön resursointi
- Eri henkilöstöryhmien perehdyttäminen liikenneturvallisuustyöhön
- Kaupungin liikenneturvallisuusviestinnän kehittäminen
- Liikenneturvallisuuden tilan seuranta

Organisointi

Liikenneturvallisuuden parantaminen edellyttää laajaa keinovalikoimaa ja sen myötä monen eri osapuolen välistä yhteistyötä. Samanaikaisesti tarvitaan asenteisiin, tietoihin ja taitoihin, maankäyttöön, liikenneympäristöön ja kulkuneuvoihin kohdistuvia toimia sekä liikenteen valvontaa. Paras tulos saavutetaan samaan suuntaan vaikuttavien toimenpiteiden yhteisvaikutuksena. Tuloksekkaan liikenneturvallisuustyön edellytyksenä on myös suunnitelmallinen ja pitkäjänteinen toiminta.

Kouvolassa liikenneturvallisuustyötä koordinoidaan jatkossa poikkihallinnollisen liikenneturvallisuustyöryhmän toimesta. Työryhmä kokoontuu vuosittain 3–4 kertaa. Tavoitteena on, että ryhmässä käsitellään koko liikenneturvallisuustyön kenttää, eli keskustellaan liikenneympäristöön, liikennekasvatukseen, viestintään ja valvontaan liittyvistä toimenpiteistä.

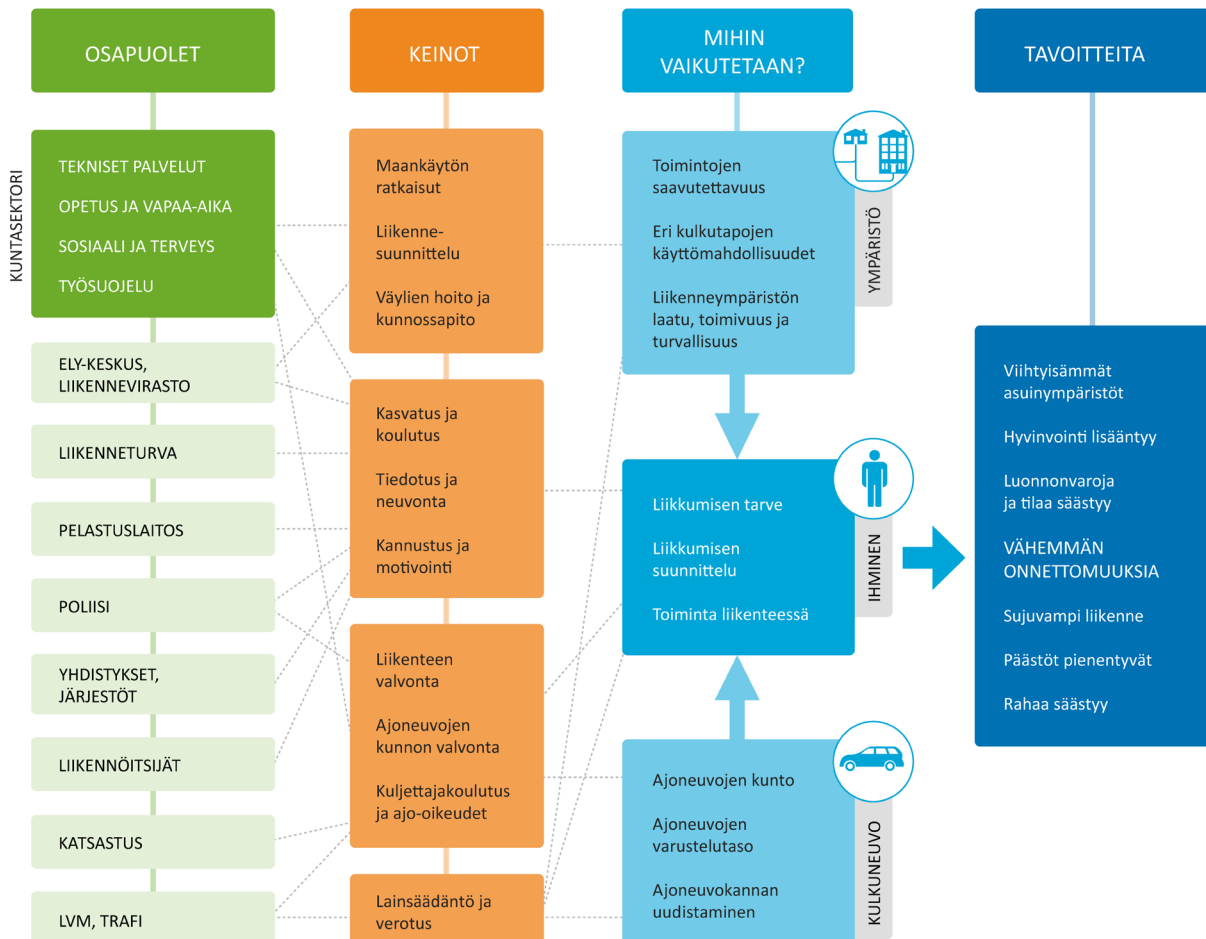
Liikenneturvallisuustyöryhmän toiminta on ennen kaikkea koordinoivaa; tavoitteiden asettamista ja tehtävien jakamista edelleen kaupungin eri yksiköihin ja sidosryhmiin.

Toiminnassa on tärkeää päästä mahdollisimman konkreettiselle tasolle:

- ideoida käyttökelpoisia rutiineja liikennekasvatuksen arjen työhön,
- suunnitella ja sopia vastuista tapahtumien ja tempausten järjestämisessä,
- hakea käytännön yhteistyömuotoja alueen järjestöjen ja yhteisöjen kanssa sekä
- viestiä laajasti eri kohderyhmät huomioiden liikenneturvallisuuteen ja kestävästä liikkumisesta edistämiseen liittyvistä teemoista.

Kouvolassa otetaan koeluontoisesti käyttöön niin sanottu liikenneturvallisuustoimijamalli. Toimijan tehtävänä on tukea kaupungin liikenneturvallisuustyöryhmää käytännön liikenneturvallisuustoimien suunnittelussa ja toteutuksessa. Toimija vastaa myös liikenneturvallisuustilanteen ja -työn seurannasta.

Liikenneturvallisuustyön osapuolia, työkaluja ja toiminnan tavoitteita



Lähde: Käsikirja kunnan liikenneturvallisuustyöhön, Suomen Kuntaliitto, 2016

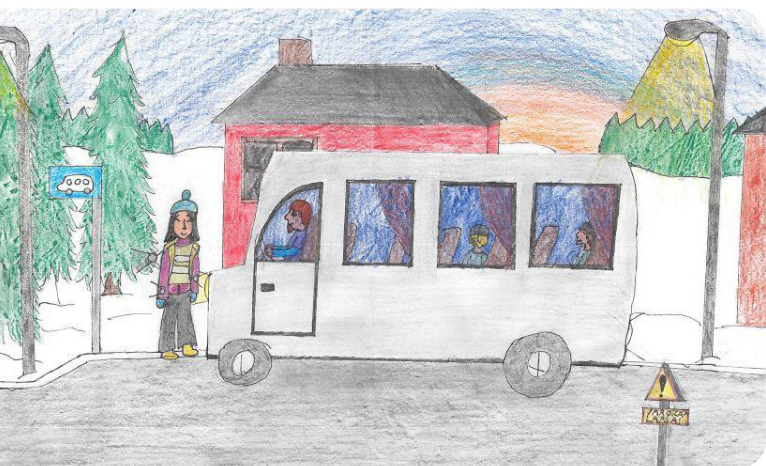
Liikennekasvatus ja viestintä

Yhteiskunnan tehtävänä on luoda edellytykset, tietopohja ja motivaatio turvallisille sekä vastuullisille valinnoille liikenteessä. Turvallinen ja vastuullisiin liikkumisvalintoihin houkutteleva elinympäristö ja liikennepalvelut muodostavat perustan ihmisten toiminnalle ja päätöksille. Tekniset ratkaisut eivät kuitenkaan yksin riitä, sillä viime kädessä liikkumisen valintoja ja toimintaa liikenteessä ohjaavat monet asenteisiin, arvostuksiin, tottumuksiin, tietoihin ja taitoihin liittyvät tekijät. Näihin vaikutetaan liikennekasvatuksen, viestinnän ja valvonnan keinoin.

Liikennekasvatukseen ja viestintään liittyvien toimenpiteiden päätavoitteena on lisätä ihmisten valmiuksia (tietoa, taitoja) ja tahtoa huolehtia itse omasta turvallisuudestaan. Keskeistä on tavoittaa eri ikä- ja liikkujaryhmät elinikäisen liikennekasvatustyön periaatetta noudattaen. Lisäksi tavoitteena on pitää liikenneturvallisuusasioita esillä, herättää keskustelua ja sitä kautta vaikuttaa yleiseen asenneilmapiiriin. Konkreettisten toimenpiteiden suunnittelua ohjaavat Kouvolan kaupungin liikenneturvallisuustyön painopistealueet. Suunnittelua tehdään kaupungin eri yksiköissä sekä liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksissa liikenneturvallisuustoimijan tukemana. Liikennekasvatuksen ja viestinnän keinoja voidaan jäsentää seuraaviin aihekokonaisuuksiin:

- kaupungin sisäinen (työntekijöille, virkamiesjohdolle ja päättäjille) ja ulkoinen (asukkaat, matkailijat, alueella työskentelevät jne.) liikenneturvallisuusviestintä,
- eri henkilöstöryhmille suunnatut tietoiskut ja koulutukset (osaaminen perustyyssä),
- eri kohderyhmille suunnatut teematilaisuudet, tapahtumat, kampanjat, kilpailut jne.,
- laajalle yleisölle suunnatut tempaukset ja kampanjat (esim. paikallisten tapahtumien osana),
- materiaalien laadinta liikennekasvatustyön tueksi.

Liikenteen valvonnalla on niin ikään ensiarvoinen merkitys sekä liikenneonnettomuuksien että liikennetikosten ehkäisyssä. Poliisi keskittyy pääosin nopeusvalvontaan, päihteen ja turvalaitteiden käytön valvontaan sekä riskikuljettajiin. Poliisin tehtävänä on puuttua myös muuhun liikennesääntöjen vastaiseen käyttäytymiseen. Poliisi käyttää toimintansa suuntaamisessa hyödykseen valtakunnallisia, alueellisia ja paikallisia onnettomuustietoja, liikennekäyttäytymisen seurantatietoja ja mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi kuntien liikenneturvallisuustyöryhmien ehdotuksia.



Kouvolan kaupungin liikenneturvallisuustyöryhmä

Kaupungin henkilöt:

- Anja Kettunen, Varhaiskasvatus
- Maija Saksa, Lasten ja nuorten palvelut
- Tuula Soininkallio, Nuorisopalvelut
- Tarja Alamattila, Aikuisväestön palvelut
- Juha Roimola, Konsernipalvelut
- Tarja Mäntynen, Ikääntyneiden palvelut
- Petteri Portaankorva, Konsernipalvelut
- Katariina Valtonen, Konsernipalvelut
- Anne Ahtiainen, Tekniikka- ja ympäristöpalvelut

- Antti Tamminen, Tekniikka- ja ympäristöpalvelut
- Timo Martikainen, Tekniikka- ja ympäristöpalvelut
- Hanna Piispa-Malinen, Hyvinvointipalvelut

Työryhmään osallistuvat sidosryhmät:

- Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Sonja Lehtonen
- Liikenneturva, Tarja Korhonen
- Kaakkois-Suomen poliisilaitos, Jukka Tylli
- Kymenlaakson pelastuslaitos, Tero Vanhamaa

Toimenpide-ehdotuksia (nostoja)

- Varhaiskasvatuksen henkilöstön perehdytyskoulutukset
- Rehtoreille tietoisku koulujen liikennekasvatustyöstä
- Liikenneturvan Fillarilla-aineistoon liittyvä perehdytyskoulutus opettajille
- Kaupunki osallistuu valtakunnalliseen Kilometrikisaan ja Pyöräilyviikkoon
- Liikenneturvallisuusteema esillä Kouvola-päivässä
- Sinä teet suojatien -kampanjan jalkauttaminen eri ikäryhmissä
- Punainen liitu -kampanja toisen asteen opiskelijoille
- Nuorisotyöntekijöille ja -ohjaajille perehdytyskoulutus
- Heijastinpäivän 1.10. ja -viikon jalkauttaminen kaikissa ikäryhmissä

Kuva: Aino Vaija, Kouvola
Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuustyöryhmän
"Turvallinen koulumatka" -piirustuskilpailu 5. luokkalaissille.

Liikenneympäristön turvallisuus

Liikenneympäristön toimenpideohjelman laadinta on pohjautunut laajaan vuorovaikutukseen ELY-keskuksen, Kouvolan kaupungin ja eri sidosryhmien kesken. Suunnittelun keskiössä on ollut kestävien liikkumismuotojen turvallisuuden parantaminen ajoneuvoliikenteen olosuhteita unohtamatta. Suunnittelun painopistealueet on huomioitu toimenpiteiden priorisoinnissa.

Liikenneympäristön nykytilan ongelmia ja vaaranpaikkoja analysoitiin laajasti sekä onnettomuustilastojen ja -kasuama-analyysejä eri tahoille (asukkaat, koululaiset, opettajat, kuntien työntekijät, päättäjät, pelastusviranomaiset jne.) toteutettujen kyselyjen perusteella. Kaupungin ja ELY-keskuksen kanssa käytyjen työpalaverien pohjalta suunnittelussa päätettiin keskittyä erityisesti ajonopeuksien hillintään, tien ylitysten turvallisuuden parantamiseen, onnettomuuskasuumien vähentämiseen sekä koulujen ja päiväkotien lähiympäristöihin.

Liikenneympäristöön kohdistuvat toimenpide-ehdotukset on raportoitu toimenpidelistana ja -karttana. Kouvolassa parantamiskohteita on 160 kpl (yksittäisiä toimenpiteitä 206 kpl). Kullekin toimenpiteelle on määritetty kustannusarvio, kiireellisyysluokka ja vastuutaho. Kaikki esitetyt toimenpiteet on käyty läpi ja hyväksytty kaupungin teknisessä lautakunnassa.

Toimenpiteiden yhteenlaskettu kustannusarvio on noin 5,2 miljoonaa euroa, josta maanteille (ELY-keskukselle) kohdistuvien toimenpiteiden osuus on 2,9 miljoonaa euroa ja Kouvolan katuverkolle 2,3 miljoonaa euroa. ELY-keskuksen ja

Kustannukset kiireellisyysluokittain

Kouvolan kaupunki			ELY-keskus		
1	2	3	1	2	3
v. 2017–2019	v. 2020–2022	v. 2023 jälkeen	v. 2017–2019	v. 2020–2022	v. 2023 jälkeen
71 900	1 242 100	990 000	82 800	625 000	2 207 500
2 304 000			2 915 300		
Yhteensä 5 219 300 euroa					

kaupungin yhteistoimenpiteitä on noin 1,8 miljoonan edestä. Osa toimenpiteistä on esisuunnitelmatasoisia, joten kustannusarviot ovat ainoastaan suuntaa antavia ja osa toimenpiteistä vaatii jatkosuunnittelua. Myös kiireellisyysluokat ovat suuntaa antavia ja ne voivat muuttua esimerkiksi yleisen taloustilanteen vuoksi.

Maanteiden toimenpiteiden laskennallinen henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemä Kouvolan alueella on 0,898 onnettomuutta vuodessa. Katuverkolla toimenpiteitä on maantieverkkoa enemmän, ja koska merkittävimmät onnettomuuskasumat sijaitsevat katuverkolla, voidaan niiden arvioida vähentävän onnettomuuksia vähintäänkin saman verran. Huomioitavaa on kuitenkin se, että liikenneympäristöön kohdennetut toimet eivät yksistään riitä asetettujen liikenneturvallisuustavoitteiden saavuttamiseen.

Toimenpide-ehdotuksia (nostoja)

- Korjalankadun ja Kaupinkadun liittymän parantaminen
- Salpausselänkadun Salpakeskuksen kohdan suojausten poistaminen
- Keskisaarekkeen rakentaminen suojaetelle Helsingintien, Vanhainkotiintien ja Keltintien liittymään
- Keskisaarekkeen rakentaminen suojaetelle Ahlmanintien ja Lamminkujan liittymään
- Jatkuvan kevyen liikenteen yhteyden toteuttaminen Valkealanväylälle välille Ahlmanintie–Riihikallio
- Kouvolan ydinkeskustan parantaminen kehitys-suunnitelman mukaisesti
- Nopeusrajoitukset ja niiden alentaminen turvattomimmassa kohteissa
- Koulujen kohtien liikenneturvallisuustoimet
- Liittymäalueiden ja suojausten turvallisuuden parantaminen
- Huomion kiinnittäminen nopeusrajoitukseen nopeusnäyttötäuluin ja valvonnan lisääminen poliisin automaattivalvonta-autoa hyödyntämällä



Jatkotoimenpiteet ja seuranta

Suunnitelman valmistuttua tärkeintä on käytännön toiminnan ja toimenpiteiden välitön käynnistäminen. Liikkeelle kannattaa lähteä eri hallintokuntien toimintatapojen ja arjen rutiinien kehittämisestä sekä eri toimijoiden välisen yhteistyön vahvistamisesta. Näin luodaan perustaa pitkäjänteiselle liikenneturvallisuustyölle. Myös erilaisten viestinnällisten toimien (tiedotus, tempaukset) toteuttaminen yhteistyössä sidosryhmien kanssa on helppoa ja kustannustehokasta.

Kaupungin liikenneturvallisuustyötä ei pidä rakentaa pelkäämään liikenneympäristön parannusten varaan, vaan toiminnan painopisteen on oltava yhtäläillä tietoisuutta lisäävissä ja turvallista liikennekulttuuria edistävissä toimenpiteissä. Myös suunnitelman seurannan merkitys on suuri. Seurannan kautta varmistetaan, että tehty työ on oikeansuuntaista ja toimenpiteet vaikuttavat odotetulla tavalla. Seurantavastuu kuuluu toimenpiteiden toteutuksesta vastaaville tahoille eli kaupungin eri palvelualueille, ELY-keskukselle, Liikenneturvalle, poliisille ja pelastuslaitokselle. Käytännön tasolla seuranta tehdään liikenneturvallisuustoimijan avustuksella kaupungin liikenneturvallisuustyöryhmän kokoontumisten yhteydessä.

Liikenneturvallisuuksuunnitelmassa esitettävät toimenpiteet vaativat resursseja – rahaa ja henkilötyötä. Suunnitelma onkin tarpeen käsitellä ja tarpeen mukaan hyväksyttävä niillä tahoilla, joiden käsissä toiminnan resurssit ovat. Myös suunnitelman esittely kaupungin päätöksentekoaikoina lisää päättäjien ymmärrystä liikenneturvallisuustyön kokonaisuudesta, liikenneonnettomuuksien riskitekijöistä sekä tuo itse suunnitelmalle näkyvyyttä ja painoarvoa.

Käytännön työn kannalta on tärkeää, että hallintokuntien johto tukee ja kannustaa työntekijöitä liikenneturvallisuustyössä ja siten suunnitelman edistämistä. Tätä edesauttaa, jos liikenneturvallisuusteema saadaan sisällytettyä niihin suunnitelmiin ja asiakirjoihin, jotka ohjaavat käytännön työn sisältöä sekä toimintaresursseja.

Tärkeitä ensiaskeleita Kouvolassa:

- Suunnitelmasta ja liikenneturvallisuustyöryhmästä tiedottaminen (asukkaat, kuntatyöntekijät, päättäjät)
- Suunnitelma-aineistojen koonti kaupungin www-sivuille (liikenneturvallisuussivu) kaikkien nähtäville
- Kaupungin liikenneturvallisuustyöryhmän toimintamallin hiominen kaupungin tarpeisiin sopivaksi
- Liikenneturvallisuustyöryhmän jäsenten perehdyttäminen laadittuun suunnitelmaan
- Suunnitelman esittely kaupungin hyvinvointiryhmässä, Kerkko-verkostossa ja muissa keskeisissä verkostoissa
- Liikenneturvallisuustoimijamallin käyttöönotto liikenneturvallisuustyöryhmän tueksi.

Lisätietoja:

Antti Tamminen, Kouvolan kaupunki
Sonja Lehtonen, Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Juha Heltimo, Strafica Oy
Mikko Lautala, Strafica Oy

Aineistot ladattavissa:

<https://www.ely-keskus.fi/web/ely/kaakkois-suomi-kuntakohtainen-liikenneturvallisuus>

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Salpausselänkatu 22
PL 1041, 45101 KOUVOLA
puh. 0295 029 000
www.ely-keskus.fi/web/ely/ely-kaakkois-suomi

www.ely-keskus.fi